

Sait Çetinoğlu: Misak-i Milli Soykırımının İtirafıdır

Posted on 27/11/2016

Erdoğan'ın Musul ve Ege Adaları'nın Egemenliğini "Tartışma" Adına Gündeme Getirdiği *Misak-i Milli* Aynı Zamanda Ermeni Rum, Asuri-Süryani ve Pontos Soykırımının İtirafıdır...

Birinci Dünya Savaşına büyük emperyal ümitlerle katılan, ancak savaşın sonunda yenik düşen Osmanlı Devleti ile Müslüman (Türk, Kürt, Çekez, Laz...) toplumunun ortak tasası, parçalanma tehlikesinin ötesinde, Savaş sırasında insanlığa karşı işlediği suçlardan dolayı cezadan kurtulmak ve 4 yıllık savaşın sürdürülmesinde finansman kaynağı olan Ermeni, Rum, Pontos, Süryani halklarından gasp edilen malların ve değerlerin hesabının sorulması ve el konan malların geri alınması korkusudur. *Müdafaa-i Hukuk* Cemiyetlerinin yapısı ve işlevi de; bu tehlikeyi uzaklaştırmaya yöneliktir.

Bu korku ve tehlike, dönemin iklimini oluşturur. Dönemin davranışlarında bu korku içkindir. Temel politika, korkuyu uzaklaştırmaya dönük eylem ve işlemler bütünüdür. *Misak-i Milli* de böyle bir iklimin ürünü ve parçasıdır. *Muğlak* bir dönemin ürünü olan metin, şartlarından ötürü içeriği de muğlaktır. Her dönem gündeme getirilebilir oluşu da bu elastik içeriğinden kaynaklanır.

Bu bakımdan, hem içe dönük hemde dışa dönük karakter taşıyan *Misak-i Milli*, Kemalist

Hareket/Milliyetçi Hareket/Milli Mücadele sürecinde ki her politikada ve söylemde olduğu gibi, üstünde Soykırımın gölgesi eksik olmaz. *Misak-i Milli*, 7. Maddesindeki apaçık, Soykırımın suçunun ağır gölgesi ile noktalanır.

Misak-i Milli, İttihat ve Terakki Cemiyetinin yerel örgütleri ve işbirlikçilerinin tayin ettiği kişilerce oluşturulan son Osmanlı Meclis-i Mebusan'ının yeterli çoğunluğun da sağlanmadığı 28 Ocak 1920 günlü *gizli oturumda*, hazır bulunan sayıları kimine göre 70, kimilerine göre 88 olan *Felah- ı Vatan* grubunun üyelerince oy birliğiyle kabul edildiği iddia edilen bir metindir. Metin Meclis tutanaklarında bulunmaz. Metnin Mecliste değil de, *Felah-ı Vatan* grubunun toplantısında kabul edildiği de güçlü iddialar arasındadır.

Beyanname, Edirne mebusu Şeref Bey'in gayretleriyle Meclis gündemine taşınmış ve yaptığı 'duygusal' konuşma etkili olmuş ve 17 Şubat 1920 günlü oturumda okunmuştur.

Metin aslında yedi maddeden oluşur. Ancak altı maddesi dolaşımda olup, yedinci maddesi unutulmuş/unutturulmuştur. Asıl zurnanın zırt dediği yer burasıdır: 7. Madde de Ermeni Soykırımının hayaleti baskındır.

Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nda kabul edildiği tartışmalı olan ve uluslar arası hukuki hiçbir bağlayıcılığı olmayan, tek taraflı ilan edildiği gibi, hiçbir maddesinin uygulanmadığı bir efsane (!) metindir. Altı maddesi, 96 yıldır iç politikada gerektiğinde gündeme getirilen milliyetçi söylemin bir parçasıdır.

Misak-i Millinin dışa dönük amacı; el konulan Hıristiyan mallarının geri alınmasını engellemek ve savaş sırasında insanlığa karşı işlenen suçlardan, kısaca Soykırımdan cezalandırılmayı önlemektir.

İçe dönük amacı, 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesi sırasındaki Osmanlı sınırlarıyla sınırlanmış olan coğrafyada İslam birliğini sağlamaya yöneliktir. Bu amaç dönemin

ihtiyacıdır. Amaç hasıl olduğunda, ayak bağı olarak kabul edilerek, döneminde devletin yada devletin sahiplerince göz ardı edilerek hiçbir maddesine uyulmayacak ve uygulanmayacaktır. Artık metin gerektiğinde gündeme getirilecek araçsal bir siyasi metine dönüştürülmüştür.

İhtiyaç kalmadığında Mustafa Kemal'in eleştirilere" *Keşke yazmaya idiniz. Başımıza çok belalar koydunuz*" gibi ilginç cevaplar verir. Sınırlardan söz edenlere de " *Misak-ı Milli'nin ne olduğunu önce anlamalı, ondan[sonra] mütecavizlerin kimler olduğunu ortaya koymalı. Misak-ı Milli hiçbir zaman şu hat şu hat diye hiçbir zaman hudut çizmemiştir. O hududu çizen şey milletin menfaati[dir]..." [i]* sözleriyle gerektiğinde kullanılmak üzere rafa kaldırılmıştır.

Buna bağlı olarak, Arap çoğunluğun olduğu topraklarda 1. Maddede söz edilen oylama hiçbir zaman gündeme getirilmez. Zaten Mustafa Kemal'in, daha 1917 yılında Arap Çoğunluğun olduğu toprakları gözden çıkardığını Lawrence ile yaptığı görüşmelerden biliyoruz.[ii] Talat'ın *Kara Kaplı Defteri*[iii]'ndeki kayıtlardan ve Soykırım sürecinde ölüm yolu haritalarından da gözlemek mümkündür.

Günümüzde Erdoğan ve bağımlı medya tarafından gündeme taşınan metin her zaman olduğu gibi iç politikaya yöneliktir. Kabul edildiği dönemdeki gibi, günümüzde de bir etkinliği olacağı söylenemez. Muğlak bir dönemin ürünü olan metnin günümüzde Yakındoğu'da oluşturulan sun'i kaos ortamına uygulanma çabası ile karşı karşıyayız:

Misak-i Milli ile hiç ilgisi olmayan, Ege Denizinde Yunanistan'ın egemenliğindeki adaların[iv] üzerinde hak iddiasıyla birlikte gündeme taşınan *Misak-i Milli* her zaman olduğu gibi araçsaldır. Erdoğan'ın başkanlık (aslında tek adamlık) yolundaki pürüzleri temizleme operasyonunun bir parçası olarak gündeme getirilmiştir.

Aynı zamanda, Batı'nın I. Dünya Savaşı sonunda savaş yorgunu olduğu gibi, bu kez de,

Batı'nın mülteci yorgunu olduğu bir döneme denk getirilmesi anlamlıdır. Batı, Erdoğan eşliğinde doğurduğu *mülteci sorununu* esiri olmuş durumdadır. Erdoğan bu kritik dönemi de iç politikayı şekillendirmek için kullanmayı arzulamaktadır. Mülteci akımının yakıcı sıcaklığı kullanılarak dile getiriliyor oluşu, Batı'nın kendi yarattığı kabusu ile yüz yüze oluşunun türevidir. Batı'nın ses çıkaramayacağı düşünülmektedir.

Mülteci Sorunu, İslam Devleti'nin beslenmesinin karşılığı olarak, T.C. nin neden olduğu bir sorun olmasının yanında Merkel'in basiretsiz siyaseti ve Yunanistan'ın rehin alınarak çökertilmesi operasyonunun bir parçasıdır. Batı'nın suç ortaklığı, Erdoğan'a neden olduğu sorunun hatırlatılmasına engeldir.

CHP ile MHP'nin de bu milliyetçi halenin cazibesine kapılmış olması da önemli ve ayrı bir yüzüdür: *Milli / Milliyetçi Mutabakat!*

Misak-i Millinin 2. Maddesi 30 Ekim 1918 tarihinde Osmanlı ordularının işgalinde bulunan Batum ile ilgilidir. Ki, bu konuda Putin ile ters düşmemek adına dile getirilememektedir. Oysa Batum *Misak-i Millinin* tam da göbeğinde yer alır.

Batum, 16 Mart 1921 tarihli Moskova antlaşmasıyla Sovyetler Birliğine verilmiş, Türk birlikleri Batum'dan 24 Mart 1921'de çekilmiştir. Batı Trakya'da da, 3. Madde de söz edilen oylama yapılamamış, Lozan'da Yunanistan'da kalması kabul edilmiştir.

Azınlıklara ilişkin 5. maddenin bir retorik olduğu tartışmasızdır. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Hıristiyan ve Musevi halkları şiddet eşliğindeki bir program dahilinde yok etmiştir.

Bugünkü gündemin en önemli parçası olan Musul'a gelince; Mondros Mütarekesinin imza edildiği 30 Ekim tarihinde Musul'un tamamı değil, sadece bir bölümü Osmanlı'nın elindedir. İngilizler Mondros Mütarekesinin 7. Maddesi gereği 7 Kasım 1918 tarihinde Musul'un

tamamını işgal ederler. Bu dönemde işgale itiraz edecek bir güç ve istek de yoktur. Mustafa Kemal, Musul'un dahil edilmesiyle oluşacak Kürt çoğunluktan endişelidir. Bugünün retoriğine bakmayın, takat bugün de yoktur. Erdoğan'ın günümüzdeki Musul, *Misak-i Milli* ve Ege Adaları... söylemi *tek adamlığına* giden yoldaki pürüzleri ayıklamaya yönelik, boş sözlerden başka bir şey değildir. Başka bir anlamı da yoktur. Gerçeklikten uzaktır. İç politikada gerektiğinde gündeme getirilen Musul, zamanında para karşılığı satılan bir toprak parçasıdır. Türkiye'nin burada hukuken bir etkinliğinin olmayacağını Baskın Oran şu sözlerle ifade eder:

Lozan Md 3/2'yle MC'ye yani Milletler Cemiyeti'ne (dolayısıyla, İngiltere'nin iradesine) havale edildi ya, şimdi "Musul Fatihî" olmak istiyor Erdoğan. Ama hiçbir devlet ve hiçbir etnik-dinsel topluluk Türkiye'nin buraya girmesini istemiyor. Zaten Birleşmiş Milletler döneminde de kuraldır: "Eski efendi", o topraktaki uluslararası düzenlemelere (barışı koruma, vs.) katılamaz. [v]

Musul, 5 Haziran 1926 tarihli Türkiye-İngiltere-İrak Antlaşmasınının 14. Maddesi gereği Irak'ın 25 yıl süreyle, Musul petrol gelirlerinin yüzde 10'unu Türkiye'ye ödeme kaydıyla Irak'a devredilmiş ve aslında tartışma kapanmıştır.

Rusya'nın *sessizliği*, hatta *sessizliğiyle* Erdoğan'ı cesaretlendirmesi NATO'nun Güneydoğu kanadının çökertilmesiyle ilişkili olduğunu söylersek abartmış olmayız. 1955 yılı 6/7 Eylül Pogromuyla NATO'nun Güneydoğu kanadı fiilen T.C. ile sınırlanmıştır.

Erdoğan'a İttihad ve Terakki'nin ve ardılı Mustafa Kemal'in terk ettiği topraklara oynamanın ölümcül bir macera olduğunu hatırlatacak kimsenin ve herhangi bir mekanizmanın da kalmadığını söylemek üzücüdür. Tarihi Yavuz Sultan Selim'in Arabistan seferine denk getirilen ve aynı *Mercidabık* mevkiinden *II. Mercidabık Seferi* olarak Suriye'ye giriş de, *tek adamlık* yolunda sadece karikatür niteliğinde ve sembolik bir *anlam* taşır. Birçok büyük projeleri Osmanlı sultanlarıyla isimlendirme ile Noe-Osmanlı hülyası ve Mustafa Kemal'in

yerine oynamanın *tek adam*lığa giden yolu kısaltacak bir etken olmadığını kolaylıkla söyleyebiliriz. Birinin de Erdoğan'a söylemesi gerekir.

Aslında, 6 maddesi ile dolaşımda bulunan *Misak-i Millinin*, “Madde-i Müstakile” veya “Tecziye Ahitnamesi” olarak anılan *yedinci maddesi* yakıcıdır:

Genel Savaşı doğuran bunalımlardan başlayarak Meclisin açılmasına kadar savaşa katılmada, savaşı yönetim yönlendirmede ve genellikle iç ve dış siyasette ‘devlet ve millete zarar veren’ bakanlar kurulu üyeleri ile onlarla işbirliği yapanlar hakkında soruşturma açılmasını öngörür.

Yukarıda da söylediğimiz gibi, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin yapısı ve işlevi gereği kadim Hirstiyan halkların el konulan değerleri elde tutmak, galip devletlerden gelecek cezalandırmayı ve cezalandırma korkusunu ortadan kaldırmaya yönelik faaliyetleri organize etmektir. Soykırım faillerinin Müdafaa-i Hukuk derneklerindeki birliğini tesis eden saik, ölüm yolculuğunda tesadüfen hayatta kalanların geri dönerek hesap sorması korkusudur. Cezalandırma korkusu ile yazıya dökülerek kabul edilen ve Soykırım suçunu işleyenlerin yargılanmasını konu edinen 7. Madde, aynı zamanda kendilerini de “sorgulayan” işlevi dolayısıyla tehlikenin geçtiği anda unutulmaya terki zorunludur.

Yedinci Maddenin unutulmasını ve gündemden düşürülmesini Baskın Oran; *Ermeni Tehcirini sorgulamaya yönelik bir metin “Büyük Ermenistan” tasarısının hüküm sürdüğü bir dönemde öncelikli değildir, hem de Anadolu hareketine destek veren (ve Ermeni mallarına konmuş olan) eşrafi yabancılaştıracaktır.*[\[vi\]](#) Sözleriyle açıklar.

Madem *Misak-i Milli* tekrar gündemde buyurun tartışılın! Önceliğin 7. Maddeye vermeye ne dersiniz?...

Soykırım kurbanlarının adalet talebi ve mücadelesi hala 100 yıl sonrasında da günümüzün

en yakıcı sorunudur...

Sorun, Batı'nın unuttuğu/gözden çıkarttığı, insanlığın birikimi ve insanlık değerleriyle buluşma sorunudur...

Dipnotlar:

[i] Fikret Başkaya, Misak-ı Milli : Bir Efsaneyi Sorgulamak!

<http://devrimcikaradeniz.com/etiket/fikret-baskaya-misak-i-milli-bir-efsaneyi-sorgulamak/>
(31.10.2016)

[ii] *Mustafa Kemal henüz Şam'da iken, bir gün, yaveri, ona bir bedevinin kendisiyle görüşmek istediğini bildirdi. Adamın üzerinde silah araması yapıldı ve sonra da kendisini içeri aldılar. Elinde, Hüseyin'in oğlu ve Şerif ordusunun komutanı Faysal'ın bir mektubu vardı. Faysal için, İngiliz dostlarına pek güvenmeme konusunda birçok neden vardı. Avrupa'da savaşın sonucunu etkileyecek çekişmelerin nasıl biteceği de henüz belli değildi. Bu yüzden, Faysal, Arap illerinin özerkliği ya da bağımsızlığı konusunda söz alabilmek için Türkiye'deki muhalefet grupları ile bağlar kuruyordu. Faysal'ın danışmanı Albay Lawrence bu konuda sonradan şöyle yazacaktı: "Asıl hedefimiz, genelkurmayda Mustafa Kemal öncülüğündeki Alman aleyhtarı gruptu. Bunlar, Osmanlı İmparatorluğunun Arap illerine kendi geleceğini saptama hakkını asla vermemek için ulusal-Türkçülük konusunda çok inatçıydılar." Kemal, fazla duraksamadan haberciye, ertesi gün gelip yanıtı almasını söyledi. Genç generalin giriştiği iş, tehlikeli bir oyun, başkomutanına, padişaha karşı ihanet demektir. Ancak Osmanlı sarayına karşı bütün bağlardan sıyrılmış, kendisini yalnız Türklerin ulusal çıkarlarına vermiş sayıyordu. Haşimilerin amaçları da onu pek ilgilendirmiyordu. Türklerin ulusal davasının yararına olacaksa, Araplar da büyük feodal-İslâm imparatorluğunu isterlerse kurşunlardı. Kemal'in Faysal'a verdiği yanıt bu anlamda kaleme alınmıştı. Lawrence bunu bize şöyle aktarıyor: "Mustafa Kemal, Araplar kendi başkentlerine (Şam) yerleşir yerleşmez, Türkiye'nin bütün hoşnutsuz kişilerinin onlara katılacaklarını ve Enver*

ile onun Anadolu'daki Alman müttefiklerine saldırmak için çıkış noktası olarak Arap bölgesinden yararlanacaklarını yazıyordu. Mustafa, Torosların doğusundaki bütün Türk silahlı kuvvetlerinin kendisine katılacağını, böylece doğrudan doğruya İstanbul üzerine yürüme olanağını elde edeceğini umut ediyordu."Bu haberleşme birkaç zaman sürdü ama pratik bir sonuç vermedi. T.E. Lawrence, Die siebete Sâulen der Weisheit, Leipzig 1936, p. 693-695. İn Johannes Glasneck, kemal Atatürk ve çağdaş Türkiye onur y. 2014. P 60-61 Mustafa Kemal'in 1917'den Savaşın sonuna yakın bir zamana kadar cepheden uzaklaştırılmasının sebeplerinden bir de bu yazışmalar/görüşmeler gereği olsa gerektir.

[iii] Murat Bardakçı, *Talat Paşa'nın Evrak-ı Metrûkesi*, Everest Yayınları, İstanbul, 2009,

[iv] Ege'nin Kuzeyindeki adalar 1913 Atina Antlaşmasıyla Yunanistan'a verilmiş. Güneydeki (12 ada) 18 Ekim 1912 tarihli *Ouchy antlaşmasıyla İtalya'ya verilmiştir*. Adalar 1947 yılında Yunanistan'a verilene kadar İtalya yönetiminde kalmıştır.

[v] Musul bizim olmalıydı sözü yayımlacılık ile izah edilebilir. Agos Gazetesi 28.10.2016

[vi] Baskın Oran Aynı yerde.